

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Α ΤΩ, ΑΡΕΙΩ, ΠΑΓΩ,
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ

Βαθμός Ασφαλείας :

Βαθμός Προτεραιότητας :

Αριθ. Γνωμ. 3

Εν Αθήναις τῆ 9^η Μαΐου 1980

Π ρ ο ς

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης

Γεν. Δ/νσιν Σωφρ. Δ/σεως

Δ/σιν Ἐκτελέσεως Ποινῶν

Ἐ ν τ α ὺ θ α

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν τὰ κάτωθι ἐπὶ τοῦ διὰ τοῦ ὑπ'ἀριθ 103787/23-II-1979 Ὑμετέρου ἐγγράφου τεθέντος ἡμῖν ἐρωτήματος, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἔκβασιν ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρ. 105 Π.Κ. ἐν ὄψει τοῦ ἄρθρ. 25 τοῦ Ν.2058/1952.-

I.- Ὡς διαλαμβάνει καὶ ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νέου ποινικοῦ κώδικος, ὁ θεσμὸς τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως, εἰσαχθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς μέρος τοῦ αὐτόθι ἰσχύσαντος προοδευτικοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος, εἶναι τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῶν περὶ ἐκτελέσεως τῶν ποινῶν τῆς ἐλευθερίας διατάξεων. Ἡ προσήκουσα δὲ διαμόρφωσις τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ἀντιλήψεως τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἐν ἡ ἐφαρμογὴ οἰουδήποτε σωφρονιστικοῦ συστήματος ἔνα καὶ μόνον ἐπιδιώκει σκοπὸν δηλ. τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν τοῦ καταδίκου, φανερόν εἶναι ὅτι καὶ ὁ θεσμὸς τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως ἀποτελῶν ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ συστήματος τούτου δὲν δύναται νὰ ἔχη ἄλλον σκοπὸν.- Ἡ δι' αὐτοῦ παρεχομένη ὑπόσχεσις, εἰς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ κατάδικον ὅτι ἐκ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ συντόμευσις τῆς ποινῆς του, ἀποτελεῖ ἰσχυρόν ψυχικὸν ἐλατήριο

πρός τήν επιδιωκομένην ήθικήν βελτίωσιν αὐτοῦ, διεγείρουσα παρ' αὐτῷ τό αἴσθημα τῆς φιλοτιμίας καί τῆς πρὸς τό ἀγαθόν τάσεως.

Ἐνεκα τοῦ τοιούτου σκοποῦ καί χαρακτῆρος τοῦ θεσμοῦ - ἐπιλέγει ἡ αἰτιολογική ἔκθεσις - πρόδηλον εἶναι ὅτι δέν δύναται νά ἔχη ἐφαρμογήν ἐπί τῶν βραχυχρονίων ποινῶν, καθ' ὅσον ὁ κύριος σκοπός τούτων δέν εἶναι ἡ ήθική βελτίωσις τοῦ καταδίκου, ἥτις οὐδ' εἶναι πρακτικῶς δυνατή δι' αὐτῶν, ἀλλ' οὐδέ ἡ διάγνωσις καὶ τῆς ήθικῆς καταστάσεως καί τοῦ χαρακτῆρος του εἶναι δυνατή. Δι' ὅ καί ἐν ταῖς πλείσταις νομοθεσίαις ἡ ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ περιορίζεται ἐπί τῶν μακροτέρας διαρκειᾶς ποινῶν. Οὕτω, ἐν τῷ Ἰταλικῷ καί Ὁλλανδικῷ ποινικῷ κώδικι, ὡς καί ἐν τῷ Ἀγγλικῷ νόμῳ τοῦ 1891 ὁρίζονται ὡς ἐλάχιστον ὄριον ἐκτιθείσης ποινῆς ἵνα ἀπολυθῆ κατάδικός τις ὑφ' ὅρον τᾶ τρία ἔτη, ἐν τῷ Δανικῷ τᾶ 6 ἔτη καί ἐν τῷ Γερμανικῷ κώδικι ἕν ἔτος. Καί μόνον ἐν τῷ Γαλλικῷ νόμῳ τοῦ 1885 καί τῷ Βελγικῷ ὁρίζεται ὡς ἐλάχιστος χρόνος τρεῖς μῆνες, ὃν ἐλάχιστον χρόνον ἀποτίσεως, ὤρισεν καί ὁ νόμος 811/1917, ὅστις τό πρῶτον εἰσήγαγεν τόν θεσμόν τῆς ὑφ' ὅρον ἀπολύσεως ἐν Ἑλλάδι, καί ὅστις ἐν ἄρθρῳ 1 αὐτοῦ ὠριζεν ὅτι "οἱ ὑπὸ παντός δικαστηρίου καταδικασθέντες εἰς στερητικὴν τῆς ἐλευθερίας ποινήν, ἀφοῦ διανύσωσιν ἐν ταῖς φυλακαῖς τᾶ τρία τέταρτα τῆς ποινῆς ταύτης, ἀλλά κατ' ἐλάχιστον ὄριον τρεῖς μῆνας, δύνανται τῇ αἰτήσει των ἢ αὐτεπαγγέλτως ν' ἀπολυθῶσιν προσωρινῶς τῶν φυλακῶν, ἐάν κατὰ τήν ἐν αὐταῖς διαμονήν των ἐπέδειξεν ἄμεμπτον διαγωγήν, παρέχῃσι δέ βασίμως τήν προσδοκίαν ὅτι καί ἡ μετέπειτα διαγωγή των ἔσεται ἀνεπίληπτος καί ἐξεπλήρῳσαν, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει αὐτοῖς ἡ οἰκονομική των κατάστασις, τὰς ἐκ τοῦ ἀδικήματος πηγαζούσας καί δικαστικῶς ἐξηκριβωμένας ὑποχρεώσεις των". Βραδύτερον ὁ χρόνος οὗτος τῶν τριῶν μηνῶν, ὅστις εἶχεν ὀρισθῆ ὡς βασική προϋπόθεσις διὰ τήν ὑφ' ὅρον ἀπόλυσιν ηὔξήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 4-7-1933 Π.Δ/ματος, κυρω-

θέντος διά τοῦ Ν. 5793/1933 εἰς 6 μῆνες παραλλήλως ὅμως διά τοῦ αὐτοῦ νόμου εἰσήχθη καί ὁ θεσμός τοῦ εὐεργετικοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἐν φυλακῇ ἐργασίας ὀρισθέντος περὶ τούτου διά τοῦ ἀρθρ. 2 τοῦ ἄνω Ν. 5793/33 ὅτι, πᾶσα ἡμέρα ἐργασίας ἐν ὀργανωμέναις φυλακαῖς ἐκτελουμένη παρὰ καταδικασθέντων εἰς ποινὴν στερητικὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνωτέραν τῶν 6 μηνῶν, " δύναται νά ὑπολογίζηται ἐν μέν ταῖς ἐν ὑπαίθρῳ ἐργασίαις ὡς δύο ἡμέραι, ἐν δέ ταῖς ἐντός τῶν φυλακῶν ἐργασίαις ὡς μία καί ἡμίσεια ἡμέρα ἐκτιθείσης ποινῆς. Πρὸς παροχὴν ὅμως τοῦ ὡς ἄνω εὐεργετήματος ἀπαιτεῖται πάντως ὅπως ὁ κατάδικος ἐκτίσῃ ἄνευ εὐεργετικοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦλάχιστον τό ἥμισυ τῆς ποινῆς του, οὐδέποτε δέ ὀλιγώτερον τῶν ἕξ μηνῶν!"-

2.- Οἱ συντάκται τοῦ νέου σχεδίου Ποιν. Κώδικος, ἐχόμενοι τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης διαληφθεισῶν ἀντιλήψεων των, ἤχθησαν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος εἰς τὴν κρίσιν ὅτι τό ὄφιον τῶν ἕξ μηνῶν ὕπερ ἔθετον αἱ ἰσχύουσαι τότε διατάξεις τοῦ Ν. 5793/1933, ὡς ἐλάχιστον ὄριον πραγματικῆς ἐκτίσεως ποινῆς διά τὴν βασικὴν (τυπικὴν) προϋπόθεσιν τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως τῶν καταδίκων, ἦτο λίαν μικρὸν οὐ μόνον διά νά ἐπιτευχθῇ ἡ ἠθικὴ βελτίωσις αὐτῶν ἀλλὰ καί διά νά διαγνωσθῇ ἡ ἠθικὴ κατάστασις των καί ὁ χαρακτήρ των, δι' ὅ καί ἀπεφάσισαν νά θέσουν ὡς ἐλάχιστον ὄριον ἐκτιθείσης ποινῆς διά τὴν ὑφ' ὄρον ἀπόλυσιν καταδίκων τό τῶν δύο ἐτῶν, διατυπώσαντες τό ἀρθρον 38 τοῦ σχεδίου οὕτω: " οἱ εἰς ποινὴν στερητικὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνωτέρας τῶν δύο ἐτῶν καταδικασθέντες, ἀφ' οὗ ἀποτίσωσι τὰ δύο τρίτα τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, ἀλλὰ κατ' ἐλάχιστον ὄρον δύο ἔτη καί ἐπὶ ἰσοβίου καθείρξεως εἴκοσιν ἔτη, δύνανται ν' ἀπολυθῶσι ὑπὸ τόν ὄρον τῆς ἀνακλήσεως κατὰ τὰς κατωτέρω διατάξεις" . Ἀλλ' ἡ ἀντίληψις αὕτη, καθ' ἣν διά νά τύχῃ ὁ κατάδικος τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως ἔδει νά ἔχῃ ἐκτίσῃ ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, τοῦλάχιστον δύο ἔτη, δέν ἐκφράτησεν κατὰ τὴν τελικὴν ἐπε-

ξεργασία του σχεδίου, κριθεῖσα προδήλως άύστηρά, ἴσως διότι άπό του 1917, ότε τό πρώτον εἰσήχθη έν Ἑλλάδι ό θεσμός τῆς ύφ' όρον άπολύσεως διά του Ν. 811, κατ' άρθρ. 1 του όποιου διά τήν άπόλυσιν ύφ' όρον του καταδίκου ἤρκει έκτίσις ποινῆς τούλάχιστον τριῶν μηνῶν, άναβιβασθεῖσα βραδύτερον διά του άρθρ. 2 του Ν. 5793/1933, (άντικαταστήσαντος τό άρθρ. 1 του Ν. 811) εἰς έξ μήνας, μέχρι του έλάχιστου όρίου τῶν δύο έτῶν, ύπερ εἶχεν όρίσει τό σχέδιον του ποινικοῦ κώδικος ύπῆρχεν άπόστασις λίαν σημαντική, έντεῦθεν δέ ένεφανίζετο ἡ έν τῷ σχεδίῳ διάταξις ύπεράγαν άύστηρά.- Οὕτω τελειῶσά νέος ποινικός κώδικς, άντί τῶν δύο έτῶν του σχεδίου καί τῶν έξ μηνῶν, οὗς μέχρι τότε άπῆτει κατ' έλάχιστον όριον διά τήν άπόλυσιν ύφ' όρον τῶν καταδικῶν ἡ διάταξις του άρθρ. 1 του Ν. 811, ως αὕτη εἶχε άντικατασταθῆ διά του Ν. 5793, ἠκολούθησεν μέσην όδόν, όρίσας έν άρθρῳ 105 αὐτοῦ έκτίσιν ποινῆς κατ' έλάχιστον όριον ένός έτους, διαλαβών επί λέξει ότι: " οἱ εἰς ποινήν στερητικήν τῆς έλευθερίας καταδικασθέντες, άφοῦ άποτίσωσι τά δύο τρίτα τῆς έπιβληθείσης ποινῆς, αλλά κατ' έλάχιστον όριον έν έτος, επί ίσοβίου δέ καθείρξεως εἴκοσιν έτη, δύνανται ν' άπολυθῶσι ύπό τόν όρον τῆς άνακλήσεως κατ' άς κατωτέρω διατάξεις".-

3.- Οὕτως έχουσα ἡ άνω διάταξις, οὐδέν θέμα παρουσίασεν άρχικῶς έν τῇ έφαρμογῇ της, καθ' όσον τά δικαστήρια τῆς οὐσίας, έθεώρουν ότι άπό τῆς ίσχύος του νέου ποινικοῦ κώδικος, εἶχον παύσει ίσχύουσαι αἱ διατάξεις του Ν. 3793 περί εύεργετικοῦ ύπολογισμοῦ έργασίας καί συνεπῶς έκριναν ότι έν ύφει τῆς διατυπώσεως του άρθρου 105 Π.Κ., καθ' ἣν τῆς ύφ' όρον άπολύσεως δικαιουῶνται οἱ καταδικασθέντες, έφ' όσον κατ' έλάχιστον όριον έχουν έκτίσει έν έτος κατ' άνώτατον δέ όριον τούλάχιστον τά 2/3 τῆς έπιβληθείσης ποινῆς, ἡ διάταξις αὕτη (του άρθρου 105) ἠδύνατο νά έφαρμοσθῆ μόνον επί καταδικασθέντων εἰς φυλάκισιν τούλάχιστον 18 μηνῶν, διότι τότε τά

2/3 ανέρχονται εις έν έτος, όπερ ή διάταξις του άρθρ. 105 έθετε ως έλάχιστον όριον έκτιθείσης ποινής. 'Υποστηρικθείσης όμως μετ' όλίγον και τής αντίθέτου απόψεως, ότι δηλ. και μετά τήν ισχύν του νέου ποινικοῦ κώδικος, ίσχυεν παραλλήλως τό άρθρ. 1 του Ν. 5793/1933, (όστις έκύρωσε τό από 4-7-1933 Ν. Δ/μα) όπερ ως προδιελήφθη ώριζεν ότι, διά τούς καταδικασθέντας εις ποινήν στερητικήν τής έλευθερίας άνωτέραν των έξ μηνών, πᾶσα ήμέρα έργασίας αυτών έν ώργανωμέναις φυλακαῖς, δύναται νά υπολογίζηται έν μέν ταῖς έν υπαίθρῳ έργασίαις ως δύο ήμέραι, έν δε ταῖς έντός των φυλακῶν έργασίαις ως μία και ήμίσεια ήμέρα έκτιθείσης ποινής, τό θέμα ήχθη εις τήν 'Ολομέλειαν του 'Αρείου Πάγου, ήτις διά τής υπ' αριθ. 18/1952 αποφάσεώς της, έκρινεν, ότι υπό τό κράτος του νέου ποινικοῦ κώδικος, δεν δύναται νά έχη πλέον έφαρμογήν ή άνω διάταξις του Ν. 5793/1933, επί τής απόλύσεως ύφ' όρον καταδίκων κατά τά άρθρ. 105 έπ. Π.Κ. και ότι προκειμένης τοιαύτης απαιτεῖται πραγματική έκτισις των τε 2/3 τής επιβληθείσης ποινής και του, κατ' έλάχιστον όρον επιτασσομένου προς έκτισιν υπό τής άνω διατάξεως, ένός έτους τοιαύτης.- Είς τήν δοθεῖσαν λύσιν άντέδρασεν ο νομοθέτης, όστις, διά του ~~Ν. 2058/1952~~ Ν. 2058/1952 (άρθρον 25 αυτού) άνεγνώριξε και αυθις τον θεσμόν του ευεργετικοῦ υπολογισμοῦ τής έν φυλακῇ έργασίας των καταδίκων, όρίσας έν μέν τῆ παρ. 1 του άρθρ. 25 ότι ~~δι~~ διά τούς καταδικασθέντας εις ποινήν στερητικήν τής έλευθερίας άνω των έξ μηνών, πᾶσα ήμέρα έργασίας έν ταῖς φυλακαῖς, δύναται νά υπολογίζηται έν μέν ταῖς έν υπαίθρῳ έργασίαις ως δύο ήμέραι, έν δε ταῖς έντός των φυλακῶν ως μία και ήμίσεια ήμέρα έκτιθείσης ποινής, έν δε τῆ παρ. 5 του ίδιου άρθρου ότι " διά τήν χορήγησιν τής ύφ' όρον απόλύσεως κατά τάς διατάξεις του άρθρ. 105 και έπ. του ποινικοῦ κώδικος, ως έκτιθεῖσα ποινή θεωρεῖται ή ευεργετικῶς κατά τον παρδόντα νόμον υπολογισθεῖσα, δεν δύναται

ὅμως ὁ κατάδικος, νὰ τύχη τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξέτισε πράγματι τό ἥμισυ τῆς εἰς αὐτόν ἐπιβληθείσης ἢ διὰ χάριτος μετριασθείσης ποινῆς" .- Μετὰ τὴν ἄνω διάταξιν καθίσταται πλέον, ὡς φρονῶ, ἀπολύτως σαφές, ὅτι διὰ τὴν ἀπόλυσιν ὑφ' ὄρον, κατ' ἄρθρ. 105 ἐπ. Π. Κώδικος τῶν καταδίκων, θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄφιν, διὰ τὴν ὑπολογισμὸν ἐκτίσεως τῶν 2/3 τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, ἀλλὰ καί τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἔκτισιν κατ' ἐλάχιστον ὄριον ἐνὸς ἔτους καί ἡ εὐεργετικῶς κατὰ τὸν Ν. 2058/1952 ὑπολογισθεῖσα ἐργασία των, ὑπὸ τὸν τεθέντα μοναδικὸν ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου περιορισμὸν τῆς πραγματικῆς ἐκτίσεως τοῦ ἡμίσεως τῆς ἐπιβληθείσης ἢ διὰ χάριτος μετριασθείσης ποινῆς.- Εἰς τὴν ἀποφιν δὲ ταύτην ἠθέλε τις καταλήξει εὐχερῶς, ὡς νομίζω, καί ἐκ τῆς ἀντιβολῆς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ Ν. 3793/1933 πρὸς τὴν τοιαύτην τῆς παρ. 5 τοῦ ἄρθρ. 25 τοῦ Ν. 2058/1952. Οὕτω, ἐν ᾧ ἐν τῇ πρώτῃ διατάξει (ἄρθρ. 1 Ν. 3793/1933) τῇ ἀναφερομένῃ εἰς τὸν εὐεργετικὸν ὑπολογισμὸν ἐργασίας, ῥητὸς τίθεται, ἐν τῇ τελευταίᾳ περιόδῳ τοῦ ἄρθρου τούτου, περιορισμὸς ὅπως, ἵνα χωρήσῃ εὐεργετικὸς ὑπολογισμὸς τῆς ἐν φυλακῇ ἐργασίας δέον " ὁ κατάδικος νὰ ἐκτίσῃ ἄνευ εὐεργετικοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦλάχιστον τό ἥμισυ τῆς ποινῆς του, οὐδέποτε δὲ ὀλιγώτερον τῶν ἑξ μηνῶν", ἐν τῇ δευτέρᾳ διατάξει (παρ. 5 ἄρθρ. 25 Ν. 2058/1952), ὁ μόνος περιορισμὸς, ὅστις τίθεται διὰ τὸν ὑπολογισμὸν καί τῶν ἐν φυλακῇ ἡμερῶν ἐργασίας πρὸς ἀπόλυσιν ὑφ' ὄρον τῶν καταδίκων, εἶναι ὅπως ὁ κατάδικος ἔχει ἐκτίσῃ πράγματι τό ἥμισυ τοῦλάχιστον τῆς ἐπιβληθείσης, ἢ διὰ χάριτος μετριασθείσης ποινῆς.

Ἐὰν ὁ νομοθέτης τοῦ Ν. 2058, ὅστις εἶχεν ὑπ' ὄφιν τοῦ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ Ν. 3793/1933 ἠθέλε, προκειμένου περὶ τῆς ἀπολύσεως ὑφ' ὄρον νὰ θέσῃ ὡς προϋπόθεσιν διὰ τὸν ὑπολογισμὸν εἰς τὴν ἐκτιθεῖσαν ποινήν τῶν ἡμερῶν ἐργασίας, ἐκτὸς τῆς ἣν ὥρισεν πραγματικῆς ἐκτίσεως τοῦ ἡμίσεως τῆς ποινῆς καί πραγματικῆν ἔκτισιν τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης τοιαύτης, θὰ διελάμβανε τοῦτο ῥητῶς.

Καί δέν ήθέλησε τόν τελευταῖον τοῦτον περιορισμόν, προδήλως διότι ἔκρινεν ὅτι ἐν ὄψει τῶν πρό τοῦ ποινικοῦ κώδικος ἰσχυρασῶν διατάξεων, ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο μνεία, ἡ πραγματική ἔκτισις ἐνιαυσίου τοῦλάχιστον ποινῆς ἐνεῖχεν - ἀνεξαρτήτως τῶν ἀλλαχοῦ γενικώτερον ἰσχυδόντων, ἅτινα καί οἱ συντάκται τοῦ σχεδίου, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἐξετέθη, ἐνεστερνίζοντο- ὑπέμετρον ἀύστηρότητα, ἐν σχέσει μέ τά μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ νέου ποινικοῦ κώδικος τεθεσπισμένα.-

II.- 1. Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος ὑμῶν, ἄν οἱ εἰς ἰσοβίον καθειρξιν καταδικασθέντες δύνανται ν' ἀπολυθοῦν ὑφ' ὄρον, δι' ὑπολογισμοῦ εὐεργετικῶν ἡμερῶν ἐργασίας των ἐν τῇ φυλακῇ, ἡ γνώμη μας εἶναι ἀποφατική.- Τοῦτο δέ διότι τό ἄρθρον 105 Π.Κ. ὀρίζει ὅτι οἱ εἰς ποινήν στερητικήν τῆς ἐλευθερίας καταδικασθέντες, δύνανται νά ἀπολυθοῦν ὑφ' ὄρον, ἀφοῦ ἀποτίσωσι τά δύο τρίτα τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, ἀλλά κατ' ἐλάχιστον ὄριον ἐν ἔτος, ἐπί ἰσοβίου δέ καθείρξεως εἴκοσιν ἔτη, δέν ὑπέστη, εἰδικῶς διά τούς εἰς ἰσοβίον καθειρξιν καταδικασθέντας, διαφοροποιήσιν τινα ἐκ τῆς διά τοῦ ἄρθρ. 25 παρ. 5 τοῦ Ν. 2058/1952 νομοθετικῆς ρυθμίσεως περί ὑπολογισμοῦ εἰς τήν ἐκτιθεῖσαν ποινήν καί τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐν φυλακῇ ἡμερῶν ἐργασίας.- Τούναντίον ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης διατάξεως, ὀριζούσης ὅτι " διά τήν χορήγησιν τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 105 καί ἐπ. Π.Κ., ὡς ἐκτιθεῖσα ποινή θεωρεῖται ἡ εὐεργετικῶς κατὰ τόν παρόντα νόμον ὑπολογισθεῖσα, δέν δύναται ὅμως ὁ κατάδικος νά τύχη τῆς φ' ὄρον ἀπολύσεως, ἐφ' ὅσον δέν ἐξέτισε πράγματι τό ἡμισυ τῆς εἰς αὐτόν ἐπιβληθείσης ἢ διά χάριτος μετριασθείσης ποινῆς" ἐδραιοῦται ἡ ἀντίληψις ὅτι προκειμένου περί ποινῆς ἰσοβίου καθείρξεως, ἡ ἀπόλυσις ὑφ' ὄρον δύναται νά γίνῃ ἐφ' ὅσον ὁ καταδικασθεὶς ἔχει ἐν φυλακῇ, ὡς τό ἄρθρ. 105 Π.Κ. ῥητῶς ὀρίζει, τοῦλάχιστον εἴκοσι ἔτη.-

Τοῦτο δέ διότι ἐπί ἰσοβίου καθείρξεως, οὔτε ὑπολογισμός τῶν δύο τρίτων τῆς ποινῆς ταύτης δύναται ἐκ τοῦ πράγματος νά γίνῃ, ἀλλ'

οὔτε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι νοητός, ὑπολογισμός τοῦ ἡμίσεος τῆς ποινῆς ταύτης, ὥστε νὰ ὑπάρξουν αἱ προϋποθέσεις εὐεργετικοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ἐργασίας ἐν φυλακῇ διὰ τὴν δι' αὐτῶν συμπλήρωσιν τῆς 20ετίας.- Ὑποστηρίζεται βεβαίως ὅτι ἡ ἀποφικ ἀύτη, εἶναι ἀνεπιεικῆς. Ἀλλ' ὅταν, ὡς ἐν προκειμένῳ, ὁ νόμος ἔχει σαφῆ τὴν ἔννοιάν του, δέν δύναται νὰ χωρήσῃ ἐπιεικῆς ἢ ἀνεπιεικῆς (διασταλτική ἢ συσταλτική) ἐρμηνεία. Καί ὁ νομοθέτης διὰ τῶν ἄνω διατάξεων κατέστησε σαφές ὅτι ἠθέλησε νὰ ἐπιδείξῃ ἀυστηρότητα καί ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀκαιρον ἀπόλυσιν ἐκ τῶν φυλακῶν, περιορισμένου ἀριθμοῦ ἐγκληματιῶν, οὗς, ὡς ἐκ τῶν βαρυτάτων ἐγκλημάτων ἅτινα ἐξετέλεσαν καί τῆς ἐπιβληθείσης εἰς αὐτούς ἀκραίας (ἐκτός τῆς θανατικῆς) ποινῆς τῆς ἰσοβίου καθείρξεως, θεωρεῖ ἐπικινδύνους ἂν ἀπολυθοῦν, ἔστω καί ὑφ' ὄρον, πρό τῆς ἐκτίσεως ποινῆς 20 τοῦλάχιστον ἐτῶν. Μόνον μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἄνω χρόνου θεωρεῖ, ὡς δυναμένην νὰ ἐπέλθῃ τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν τῶν τόσο βαρύτερα ἐγκληματιῶντων. Μάλιστα χαρακτηριστικὸν δεῖγμα ἀυστηρότητος τοῦ συγχρόνου νομοθέτου ἔναντι τῶν εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν καταδικασθέντων εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἐνῶ ὁ Ν. 5793/1933 ἐν παρ. 2 τοῦ ἀρθρ. 2 (ὑπερ ἀντικατέστησεν τὸ ἀρθρ. 1 τοῦ Ν. 811) ὠριζεν ὅτι οἱ εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν καταδικασθέντες ἐφ' ὅσον ὑπερέβησαν τὸ 70ον ἔτος τῆς ἡλικίας των ἀπολύονται ὑφ' ὄρον ἐφ' ὅσον ἐξέτισαν ἐν φυλακῇ 15 ἔτη, ἀντὶ τῶν 20 ἐτῶν, ἅτινα ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐκτίσουν κατὰ τὸν αὐτὸν ὅρον ἐάν δέν εἶχον ὑπερβῆ τὸ 70ον ἔτος, ὁ νέος ποινικὸς κώδικς δέν ἐδέχθη τοιαύτην περί τούτω μείωσιν καί οὐκ ἐπανέλαβε ἐν τῷ ἀρθρῳ 105 Π.Κ. τοιαύτην περί μείωσεως τῆς ποινῆς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ διάταξιν.-

2. Τὸ ὑποστηρικθὲν ὅτι ἡ ἐν τῇ φυλακῇ ἐργασία τῶν εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν καταδικασθέντων θά παραμείνῃ, ὑπὸ τὴν ἄνω ἐκδοχὴν, ἄνευ ἀνταλλάγματος οὐκ εἶναι ἀκριβές. Διότι ἡ ἀεργία ἐν φυλακῇ δέν ἀποτελεῖ προνόμιον, ὡς ὑποστηρίζει ὁ Ζαγκαρδλας (Ποιν. Χρ. 1στ') ἄλλόδημιουργεῖ κατάθλιψιν, φθοράν καί παντοειδῆ ἐλαττώματα. Πίδικώ-

οὐκ εἶναι
κωδὸν 700

61-242

τερον ή εργασία, ως όρθότατα παρατηρεϊ ό καθηγητής Γαρδίκας (Σωφρονιστική σελ. 352) βοηθεϊ τόν έγκάθειρτον, νά άνεχθῆ τόν έν φυλακῆ βίον. 'Ο καταδίκος μάλιστα έχει δικαίωμα πρός εργασία. Δέν εϊναι άλλως τε ήθικόν τό κράτος κατά τήν έκτισιν τῆς ποινῆς νά καταστήση επίτηδες τόν καταδίκον άναγκαστικῶς άεργον. Διότι ή εργασία άπ' αϊώνων (έφ' όσον, δέν εϊναι σκληρά ή βάνουσος ή άσκοπος) έθεωρήθη σπουδιάδτατον μέσον άγωγῆς πρός ήθικῆν βελτίωσιν τοῦ έγκληματίου. 'Εν όφει δε τῆς τοιαύτης ώφελιμότητός της διά τούς κρατουμένους σωρεία νομοθετημάτων, ώρισαν ταύτην υποχρεωτικήν έν ταϊς φυλακαϊς (πρβλ. άρθρ. 3 Ν. ΒΨ0Γ/1900, άρθρ. 5 Ν. ΓΛΛΖ/1911, Β.Δ. τῆς 17-7-1923, Β.Δ. 11-8-1923, Π.Δ. 30-7-1925, άρθρ. 12 Ν.Δ. 28.9/21-10-1925), ^ο **Συμείωτέον** ότι τό άρθρ. 5 τοῦ Ν. ΓΛΛΖ (3937)/1911, έκτοτε διεκῆρυξε ότι ή όργάνωσις τῆς έν τῆ φυλακῆ εργασίας αποβλέπει ούχι μόνον εις τήν υγειεινήν και ήθικῆν βελτίωσιν τοῦ καταδίκου, αλλά και εις επαγγελματικήν και τεχνικήν μόρφωσιν και οϊκονομικήν άπόδοσιν. 'Ο εις ίσοβίον κάθειρξιν καταδικασθεϊ όταν εργάζεται, δέν εργάζεται άνευ άνταλλάγματος. 'Εξασφαλίζει τήν ψυχικήν του ίσορροπίαν, έχει έκ τῆς άμειβομένης κατά τό άρθρον 63 έπ. τοῦ άπό 7 'Απριλίου 1937 Π.Δ/τος "περί διαχειριστικής και λογιστικής ύπηρεσίας φυλακῶν κλπ." και τῶν ύπ' άριθ. 80135/1979 και 18770/1980 άποφάσεων τοῦ 'Υπουργείου Δικαιοσύνης, εργασίας του (παλαιότερον ίσχυε τό άπό 2-9-1913 Β. Δ/μα και ή ύπ' άριθ. 80365/18-11-1933 άπόφασις τοῦ 'Υπουργείου Δικαιοσύνης) έν οϊκονομικόν, έστω και μικρόν, έσοδον, καταδεικνύων δε φιλοπονίαν και άφοσίωσιν εις τήν εργασία, εύχερέστερον αναπλάθεται ψυχικῶς, αποφεύγει τήν τέλεσιν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων, πέραν δε πάντων τούτων, εις περιπτώσιν μετρίασμοῦ διά χάριτος τῆς ποινῆς τῆς ίσοβίου καθείρξεως, εις έτέραν στερητικήν τῆς έλευθερίας ποινῆς, θά δύναται (τότε) νά υπολογίση εύεργετικῶς τάς ήμέρας εργασίας του κατά τούς όρισμούς τοῦ άρθρ. 25 τοῦ Ν. 2058 και νά

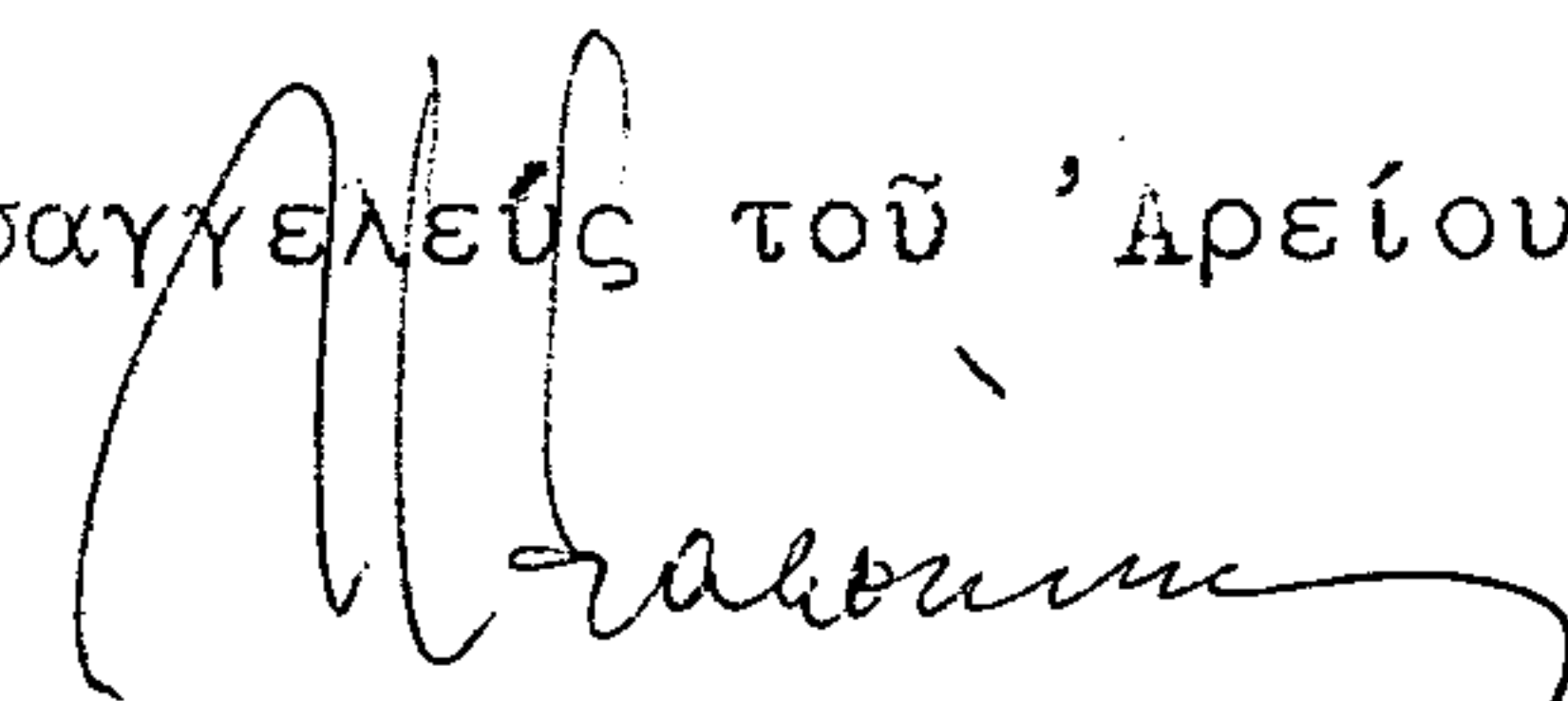
ο
"περ οὐδὲως
άντιπίπτει εἰς τὴν
διά τοῦ Ν. 422/
1961 κυρωθεῖσαν
καὶ διά τοῦ Β.Δ.
εξεδείξαν ἰσχύος
διεθνῆ σύμβαση
"περὶ καταρχήσε-
ως τῆς ἀναγκαστι-
κῆς ἐργασίας",
τῆς μὲν ἔχουσαι
οὐδένα τῶν ὑπὸ
τῆς ἄνω σύμβασης
ἀπαγορευμένων
βιωσῶν.—

έπιτύχη ταχύτερον τήν έκ τῶν φυλακῶν ὑφ' ὄρον κατὰ τὰ ἄρθρ.

105 ἐπ. ἀπόλυσίν του.-

III.- 'Επί τοῦ τρίτου καί τελευταίου ἐρωτήματος ὑμῶν, ἐάν προκειμένου περί καταδίκων ὑπερβάντων τό 70ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, διά τοῦς ὁποίους, κατὰ τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρ. 105 Π.Κ. τό ὄριον τῶν 2/3 περιορίζεται εἰς τό ἥμισυ, εἶναι ἐπιτρεπτόν ὅπως διά τήν συμπλήρωσιν τοῦ ὀρίου τούτου (τούτέστιν τοῦ ἡμίσεως τῆς ἐκτιομένης ποινῆς) ὑπολογίζωνται εὐεργετικῶς αἱ ἐν φυλακαῖς ἡμέραι ἐργασίας, ἡ γνώμη μας εἶναι ἀποφατική. Διότι ῥητῶς τό ἄρθρ. 25 τοῦ Ν. 2058/1952, ὕπερ ἀναφέρεται εἰς τόν εὐεργετικόν ὑπολογισμόν τῆς ἐν φυλακαῖς ἐργασίας, ἐν παρ. 5 αὐτοῦ, ὀρίζει ~~ὅτι δέν δύναται οἱ κατάδικοι νά τύχουν τῆς ὑφ' ὄρον ἀπολύσεως κατόπιν ὑπολογισμοῦ ἡμερῶν ἐργασίας των ἐν φυλακαῖς, ἐφ' ὅσον δέν ἐξέτισαν πράγματι τό ἥμισυ τῆς εἰς αὐτούς ἐπιβληθείσης ἢ διά χάριτος μετριασθείσης ποινῆς . Καί τοῦτο διότι προδήλως ὁ νομοθέτης ἔκρινεν ὅτι δι' αὐτούς ἦτο ἐπαρκῆς ἡ ἐκ τοῦ νόμου (παρ. 2 τοῦ ἄρθρ. 105 Π.Κ.) ἐπερχομένη ἄνευ ἐτέρου τινος (πλήν τῆς ἡλικίας) μείωσις τῶν 2/3 τῆς ἐκτιομένης ποινῆς εἰς τό ἥμισυ αὐτῆς. Συνεπῶς ἡ ἐν φυλακῇ ἐργασία τῶν καταδίκων τούτων θά ἔχη μόνον τά οἷα ἐξετέθησαν προηγουμένως διά τοῦς εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν καταδικασθέντας ἀγαθὰ γενικώτερον ἀποτελέσματα.-~~

Ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου

Κων/νος Φαφούτης